

เทศน์อบรมฆราวาส ณ บ้านสันติธรรม หนองแขม กรุงเทพฯ
เมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖ (๑๖.๓๐ น.)

ธรรมพาท้าวเดิน

วันนี้เป็นวันอุตมมงคลมหามงคลของพี่น้องทั้งหลายที่มีจำนวนมาก มารวมกันในสถานที่นี้ด้วยเจตนาเป็นกุศล เพื่อผลบุญจะได้หล่อไหลเข้าสู่ใจ หนุนจิตใจของเราให้ไปทางสูงเสมอ มีสวรรค์นิพพานขึ้นไปโดยลำดับ ธรรมนี้เป็นเครื่องประกันโลกมานานแสนนาน ใครประพฤติปฏิบัติตามอรรถธรรมแล้วผู้นั้นจะเป็นที่แน่ใจต่อตนเอง วันนี้ก็มีคุณหมอนี้เป็นบ้านคนใจบุญ เหมือนหนึ่งว่าเป็นวัดหนึ่งอยู่ในท่ามกลางของหมู่บ้านก็ได้ เพราะเจ้าของรักศีลรักธรรม มีหน้าซำยังเชื่อเชิญท่านผู้สนใจในอรรถในธรรมทั้งหลายมา ทั้งการบริจาคทานเพื่อชาติของตนด้วย เพื่ออรรถเพื่อธรรมนำเข้าสู่ใจเพื่อหนุนให้เป็นกำลังของใจ ได้มีความสุขความเย็นใจด้วย แล้วก็นิมนต์หลวงตามาแสดงธรรมในสถานที่นี้

ซึ่งการแสดงธรรมนี้รู้สึกจะมากจริง ๆ ในระยะ ๖ ปีมานี้ การแสดงธรรมแสดงมากต่อมาก ซึ่งไม่เคยมีมาในชีวิตเลยก็มาเมื่อมาเป็นผู้นำพี่น้องทั้งหลาย เพื่ออุ้มชูชาติของเรา ให้กระตือรือร้นมาพร้อมทั้งอรรถทั้งธรรม ได้เป็นความสง่าราศีต่อชาติของเราตลอดไป ไม่อยากให้มีอะไรเข้ามารบกวน หรือทำลายให้สิ่งที่มีค่าทั้งหลายสิ้นสูญไป ชาติไทยของเราก็เป็นชาติที่มีคุณค่ามากอยู่แล้ว ยิ่งเป็นชาติที่เป็นลูกชาวพุทธคือนับถือพระพุทธศาสนา มากต่อมาก จึงเป็นเมืองที่มีคุณค่ามีราคา ซึ่งเราทั้งหลายจะต้องรักสงวนไว้ทั้งสองประเภท คือชาติหนึ่ง พระพุทธศาสนาหนึ่ง จะได้เป็นร่มโพธิ์ร่มไทรครอบครองบ้านเมืองของเราต่อไป

วันนี้ท่านทั้งหลายได้มาด้วยความอุตสาหะพยายาม สละเวลาลำเวลาทุกสิ่งทุกอย่างมานี้ เพื่อฟังอรรถฟังธรรม ซึ่งสมนามกับว่าธรรมเป็นของเลิศเลอ ในโลกนี้ไม่มีอะไรเสมอเหมือนเลย โลกทั้งสาม กามโรค รูปโลก อรูปโลก มีเบียดเบียนอยู่ใต้อรรถธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าทั้งนั้น ที่ได้โปรดโปรดสัตว์โลกทั้งสามภพนี้ ให้ค่อยรู้จักบุญจักบาป รู้จักดีจักชั่ว จากอรรถจากธรรมซึ่งเคยเป็นเครื่องประกันโลก ที่มีความสนใจใคร่ต่ออรรถต่อธรรมได้ยินได้ฟังแล้วนำไปปฏิบัติตน ผลจะปรากฏเป็นที่สงบร่มเย็นขึ้นมาภายในใจ สมกับว่าธรรมของพระพุทธเจ้าเป็นธรรมประกันโลกให้มีความเจริญรุ่งเรืองโดยถ่ายเดียว ความเสื่อมเพราะการปฏิบัติธรรมของพระพุทธเจ้าทุก ๆ พระองค์ไม่เคยมี มีแต่ความเจริญรุ่งเรืองขึ้นโดยลำดับ แม้ในชาตินี้ก็มีความอบอุ่นภายในจิตใจสำหรับผู้มีธรรม

ถ้าไม่มีธรรมเข้าเคลือบแฝงแล้วจิตใจของเราจะหาที่ยึดที่เกาะไม่ได้ เราจะไปยึดไปเกาะวัตถุต่างๆ เงินทองข้าวของบริษัทบริวารชื่อเสียงอะไรเหล่านั้น นั้นเป็นเพียงเครื่องอาศัยชั่วคราวเวลาที่มีชีวิตอยู่เท่านั้น พอลมหายใจขาดลงไปเท่านั้น สิ่งทีกล่าวเหล่านี้จะหมดปัญหาหมดคุณค่าลงทันที ที่เหลืออยู่ก็คือบุญกับบาป ถ้าใครชอบทำบาปทำกรรม บาปนั้นก็เข้าบิบบังคับจิตใจ สวมภพสวมชาติของเปรตของผีของสัตว์นรกอเวจีเข้าเต็มหัวใจทันที แล้วบีบบังคับจิตใจให้ลงสู่ทางต่ำ อันเต็มไปด้วยทุกข์โดยลำดับลำดับโดยถ่ายเดียวเท่านั้น ถ้าผู้มีบุญมีกุศล บุญกุศลนั้นและจะเป็นเครื่องสนับสนุนอุ้มชูผู้สร้างบุญสร้างกุศลนั้นไปสู่สถานที่ดีมีสุขขึ้นโดยลำดับลำดับ จนกระทั่งถึงพ้นจากทุกข์โดยประการทั้งปวงด้วยอรรถธรรมของพระพุทธเจ้านี้มาโดยลำดับ

พวกเราทั้งหลายจงพากันมีความสนใจต่อธรรม ซึ่งเป็นเครื่องยืนยันรับรองจิตใจของเรา ที่จะเกิดในภพต่อไปไม่มีที่สิ้นสุด เราเกิดมาก็ภพก็ชาติหาต้นไม่ได้ จะเกิดในภพหน้าชาติหน้าก็หาเบื้องปลายไม่ได้เช่นเดียวกัน เร่ร้อนๆ อยู่อย่างนั้น ไม่มีเครื่องอะไรเป็นเครื่องตัดสิน ไม่มีฝั่งไม่มีฝายเป็นเครื่องยึดเครื่องเกาะ สำหรับโลกทั้งหลายที่ไม่มีบุญมีกุศลเป็นที่พึ่ง เพราะฉะนั้นบุญกุศลจึงเป็นที่พึ่งทางใจได้แบบร้อยเปอร์เซ็นต์เลย อาศัยทางโลกก็คือส่วนร่างกาย อาศัยภายในสิ่งหล่อเลี้ยงจิตใจของเราให้มีความแน่วแน่มั่นคงในจิตใจตลอดไปทั้งภพนี้และภพหน้า ก็คือบุญคือกุศลนี้เท่านั้น จึงขอให้พี่น้องชาวพุทธทั้งหลาย ระลึกรู้ตัวด้วยกันทุกคน ด้วยธรรมของพระพุทธเจ้าที่ปลูกอยู่ตลอดมา ปลูกสัตว์ทั้งหลาย

เช่นเทศนาว่าการในที่ต่างๆ พระเจ้าพระสงฆ์ท่านเทศนาว่าการ นับแต่พระพุทธเจ้าลงมาโดยลำดับจนกระทั่งบัดนี้ มีแต่การจุดการลากบรรดาสัตว์ทั้งหลายให้ขึ้นจากหล่มลึกไปโดยลำดับ ด้วยกำลังแห่งธรรมนี้เท่านั้นอย่างอื่นไม่มี มีแต่ธรรม ขอให้พากันยึดเป็นหลักเป็นเกณฑ์ไว้ ถ้าไม่มีธรรมแล้วจะไม่มีจุดหมาย ความเป็นอยู่ก็คิดถึงเรื่องสถานที่จะไปเกิดข้างหน้าเป็นอย่างไร เวลาตายนี้เป็นอย่างไร พอระลึกถึงความตายเดือดร้อนแล้ว ระลึกไม่ได้ ต้องระลึกอารมณ์อื่นเป็นเครื่องเร้าเร้าบันเทิงใจมากลบบมาทับมาถมไว้เสีย เพราะเจ้าของมีความร้อนภายในจิตใจ เวลาตายแล้วจะไปเกิดภพใดชาติใด ยิ่งคิดยิ่งเดือดร้อนเข้าไปอีก เพิ่มตั้งแต่ความทุกข์ความเดือดร้อนใส่ตัวเองจากความไม่แน่นอนของใจ ซึ่งไม่ได้สร้างคุณงามความดีเอาไว้ เพื่อเป็นเครื่องอบอุ่นภายในใจเลย เพราะฉะนั้นจงขอให้พากันสร้างความอบอุ่นภายในจิตใจ

พระพุทธเจ้าเป็นศาสดาองค์เอก ไม่มีที่จะผิดเพี้ยนไปไหนในบรรดาคำสอนที่สอนสัตว์โลกนั้น เรียกว่า “สวากขาตธรรม” ตรัสไว้ชอบแล้วทุกแง่ทุกมุมไม่มีผิดมีพลาด ก็คือ

ศาสดาองค์เอกที่สอนโลกนี้แหละ ให้ยึดอันนี้เอาไว้เป็นหลักเป็นเกณฑ์ ในขณะที่เดียวกันก็มี ธรรมชาติอันหนึ่งที่เป็นข้าศึกต่อธรรมของพระพุทธเจ้า ซึ่งเกิดและอยู่ในใจดวงเดียวกันกับ ธรรม คือกิเลสที่เป็นข้าศึกก่อตัวของเราและต่อธรรมนั้นเกิดอยู่ที่ใจ ธรรมะที่เป็นคุณต่อเราก็คือเกิดอยู่ที่ใจ เพราะฉะนั้นธรรมะของพระพุทธเจ้าจึงเป็นเหมือนน้ำชำระล้างสิ่งสกปรก คือ กิเลสทั้งหลาย นอกจากสกปรกแล้วยังเป็นพิษเป็นไฟ เผาหัวใจสัตว์โลกให้ได้รับความ เตือดร้อนทรมานตลอดไปด้วย ธรรมจึงเป็นน้ำดับไฟ ไฟความโลภ ความโกรธ ราคะ ตัณหา ที่มันเต็มอยู่ที่ใจนี้จะค่อยระงับดับลงไป เราก็คือมีความสุขพอกุศลห้วนอนได้

ถ้าไม่มีธรรมเป็นเครื่องชะเครื่องล้างและเป็นน้ำดับไฟแล้ว คนๆ หนึ่งจะหา ความหมายไม่ได้ ถึงเขาจะมายกยอสรรเสริญว่าเป็นผู้ดีผู้ดี เป็นคนมั่งคั่งมี มี ศถาบรรดาศักดิ์ มีสมบัติเงินทองมาก มีศฤงคารบริวารมากมายก็ตาม เหล่านั้นก็เป็น ลมปากของคนอื่นที่มาสรรเสริญเพียงลมปากแล้วก็หายไป แต่ความชั่วที่เราทำไว้ในใจ นั้นไม่ได้หายไปตาม เขาจะยกยอปอปั้นว่าดีว่าดีสูงส่งขนาดไหนก็ตาม ก็เป็นสักแต่ว่า ลมปาก ลมอันนี้ไม่สามารถที่จะปิดจะเป่าความชั่วช้าลามกของสัตว์ที่ทำไว้แล้วไปได้เลย จึง ต้องได้อาศัยอรรถธรรมเป็นเครื่องชำระล้างหรือน้ำดับไฟ ด้วยการได้ยินได้ฟังแล้วนำไป ปฏิบัติ

ถ้าได้ยินเฉยๆ ฟังเฉยๆ เรียนเฉยๆ จำเฉยๆ ก็ไม่เกิดประโยชน์อะไร เช่นเราไป แบกคัมภีร์พระไตรปิฎกซึ่งเคยสอนโลกให้หลุดพ้นจากทุกข์มามากต่อมาก แต่ไปแบก เฉยๆ ด้วยความไม่สนใจ เรียนเฉยๆ จำมาเฉยๆ ก็ไม่เกิดประโยชน์อะไร พระไตรปิฎกก็ หนักเปล่าๆ เราก็อ่านด้วยบาปด้วยกรรมเต็มหัวใจไม่มีอะไรเกิดประโยชน์ได้เลย ถ้าเราไม่ สนใจใครต่อใครต่อธรรมและประพฤติปฏิบัติตาม เช่นชาวพุทธเรามีการทำบุญให้ทานทั่ว ประเทศ ไม่ว่าภาคใดไปที่ไหนเหมือนกันหมด พระบิณฑบาตนี้เต็มบาตรมา เต็มบาตรมา นี้ออกจากศรัทธาของผู้เลื่อมใสในพระพุทธเจ้า โดยการแสดงทานบารมีให้ฟัง สัตว์โลก ทั้งหลายก็มีความพอใจทำบุญให้ทานตามกำลังความสามารถของตน

จากนั้นท่านก็สอนให้รักษาศีลรักษารธรรมซึ่งเป็นความดีงามประจำตน และอันดับที่ สามเป็นธรรมที่เลิศเลอ สอนให้ภาวนาทำความสงบต่อจิตใจของเรา เพราะจิตใจมีความ เตือดร้อนวุ่นวายคิดนั้นปรุงนี้ตลอดเวลาหาที่ขยับขยับไม่ได้ เราจึงต้องได้บังคับความยุ่งเหยิง วุ่นวายซึ่งเป็นตัวมหาเหตุเกิดขึ้นภายในใจของเราให้สงบลงด้วยการภาวนา การภาวนา ได้แก่ทำจิตใจให้สงบ บังคับจิตไม่ให้คิดนอกกลุ่มนอกทางไปตามกิเลส ซึ่งพาเราคิดไปทั้งวัน

ทั้งคืน ให้สงบความคิดประเภทนั้นๆ เสีย แล้วเอาความคิดที่เป็นอรรถเป็นธรรมนี้ระงับความคิดของกิเลสไม่ให้มีในขณะภาวนา

ให้เราตั้งทำความคิดขึ้นมา พุทโธ เป็นต้น คิด พุทโธ ธัมโม สังโฆ ธรรมบทใดก็ตามนี้เป็นธรรมทั้งนั้น ตามแต่จริตนิสัยของเราชอบแล้วนำมาบริกรรม เมื่อนำมาบริกรรมแล้วให้คิดว่า พุทโธๆ นี้เป็นงานของธรรม เราคิดพุทโธขึ้นมา กิเลสก็คิดแทนแฝงขึ้นมาไม่ได้ มีพุทโธอันเดียวเป็นใหญ่ เช่น เราเปลอกกิเลสจะฉายไปบีบตันที่ ไปคิดเรื่องของกิเลสก็ดับธรรมเราไปหมด เราจึงต้องมีสติบังคับภาวนา พุทโธๆ ภายในใจ ไม่ให้เปลอสติ ตั้งสติควบคุมใจของตนกับคำบริกรรมให้กลมกลืนเป็นอันเดียวกัน เวลาเช่นนั้นความคิดความปรุงของกิเลสจะไม่เกิดได้เลย ถึงจะเกิดเราก็บังคับด้วยพุทโธ ด้วยสติไม่ให้เกิด ไม่ให้คิดขึ้นมา

ใจเมื่อมีแต่ธรรมทำงาน คือคำบริกรรมเป็นความคิดที่เป็นธรรมทำงาน แล้วสติธรรมเป็นเครื่องกำกับรักษาจิตใจที่กำลังบริกรรมภาวนานั้นอย่างเข้มงวดกวดขัน ไม่ให้คิดไปในทางของกิเลส ให้คิดแต่คำว่า พุทโธ หรือธัมโม เป็นต้น อันเป็นเรื่องของธรรมโดยถ่ายเดียว โดยความมีสติควบคุมทุกคำบริกรรมให้มีสติด้วยกันทั้งนั้น เมื่อเราบังคับอยู่เช่นนี้ธรรมก็ออกก้าวเดินได้ เช่น พุทโธๆ เป็นต้น เราพูดมากหลายคำนึกบริกรรมหลายคำเท่าไร พุทโธ ธรรมนี้ยิ่งก้าวเดินได้มากเข้าๆ ผู้ระลึก ธัมโม หรือสังโฆก็เหมือนกัน เราระลึกได้มากเท่าไร นั้นเรียกว่าธรรมภายในใจของเราพาใจก้าวเดินไปโดยลำดับลำดับ นี้เรียกว่าสร้างธรรมขึ้นที่หัวใจเรา เมื่อคำบริกรรมติดแน่นกันตลอดไม่ให้กิเลสเกิดขึ้น ให้มีแต่ธรรมอย่างเดียวเกิดขึ้น ธรรมเกิดขึ้นคือ พุทโธๆ เกิดขึ้น เท่ากับ พุทโธ พาใจก้าวเดินทางด้านธรรมะ จิตใจของเราก็จะมีความสงบเย็นขึ้นมา

เพราะสิ่งที่ไม่ให้สงบก็คือกิเลส ความคิดความปรุงในแง่ต่างๆ มันผลึกมันตันให้คิดคิดไม่อ้อมไม่พ้อทั้งวันทั้งคืน คือกิเลสพาหัวใจของเราคิด ที่นี้ระงับดับนั้นให้หมดในเวลานั้น ให้มีแต่ พุทโธ ก้าวเดินๆ งานของพุทโธก้าวเดินได้นานได้มากเท่าไร ธรรมยิ่งแสดงขึ้นภายในจิตใจของเรา ธรรมพาจิตพาปรุงทำใจของเราให้สงบ ถ้ากิเลสพาจิตพาปรุงทำจิตใจของเราให้ฟุ้งซ่าน รำคาญ เตือดร้อนไปตลอดเวลา เมื่อปล่อยให้ธรรมทำงานโดยมีสติเป็นเครื่องกำกับรักษาแล้ว จิตใจจะมีความสงบลงๆ ภาวนาเราก้าวเดินไปมากเท่าไรๆ ด้วยความมีสติควบคุมการบริกรรมของเรานั้นแหละ เรียกว่าการก้าวเดินของธรรม ใจของเราจะเริ่มมีความสงบเย็นขึ้นมา เย็นขึ้นมา ต่อไปก็มีความสว่างไสว สงบ คำว่าสงบนี้ค่อยแน่วแน่นมันคงขึ้นเป็นลำดับ เพราะ พุทโธคำบริกรรมนั้นพาก้าวเดิน

ก้าวเดินไปนานเท่าไรยิ่งสร้างความสงบและความสว่างไสว แผลงประหลาดขึ้นที่ใจ โดยลำดับลำดับ นี่ละธรรมพาก้าวเดิน ผิดกันกับกิเลสพาก้าวเดิน สร้างแต่พินแต่ไฟมาเผาเรา ส่วนธรรมพาก้าวเดินสร้างแต่ความสงบร่มเย็นเข้าสู่ใจของเรา ยิ่งก้าว พุทโธ ได้มาก ก้าวคำบริกรรมภาวนาได้มาก หรือคำบริกรรมบทใดก็ตามที่จริตเราชอบ เราสร้าง คือ บริกรรมได้มากเท่าไรยิ่งก้าวเดินไปได้ไกล จิตใจมีความสงบแน่นหนามั่นคงมากขึ้น ๆ จนกระทั่งถึงแดนแห่งความอัศจรรย์ในจิตที่ไม่เคยคิด ไม่เคยฝึกฝนอบรมนั้นเลย แล้ว แสดงความแปลกประหลาดอัศจรรย์ขึ้นจากความสงบของใจ ให้เรารู้ประจักษ์ใจในเวลานั้น จนถึงกับเจ้าของมีความตืออกดีใจตื่นเต้นภายในใจตัวเอง นี่เรียกว่าธรรมพาก้าวเดิน นี่เห็นได้ในแง่ต่าง ๆ ที่เป็นสิริมงคล รู้ได้เห็นได้เมื่อธรรมพาก้าวเดิน ความสงบก็แน่วแน่ไปโดยลำดับ จนกระทั่งจิตแน่นหนามั่นคง ท่านให้ชื่อว่าจิตเป็นสมาธิ

คือจิตสงบกับจิตเป็นสมาธินั้นต่างกันในวงภาวนา เราภาวนาเบื้องต้นจิตเราจะเพียงสงบเข้าไป พอถอนออกจากนั้นแล้วมันก็ไม่สงบ ส่วนสมาธินั้นเมื่อจิตได้เข้าขั้นสมาธิมีความแน่นหนามั่นคงเป็นของตัวเองแล้ว แม้เราจะไม่ได้ภาวนาในเวลานั้น ฐานของใจก็มีอย่างแน่นหนามั่นคงอยู่กับใจ นี่เรียกว่าใจเป็นสมาธิ จากใจเป็นสมาธิแล้ว นี่ละธรรมพาก้าวเดิน ขอให้ท่านทั้งหลายเฉพะอย่างยิ่งนักบวชเราซึ่งสนใจต่อการภาวนา ซึ่งเท่ากับสนใจต่อมรรคผลนิพพาน ขอให้ฟังการก้าวเดินของธรรมให้ดี วันนี้จะชี้แจงการก้าวเดินของธรรมให้ผู้ปฏิบัติจิตตภาวนาได้ยินได้ฟังแล้วนำไปปฏิบัติ จะประจักษ์กับใจของเราโดยลำดับ

เบื้องต้นเราก้าวเดินด้วยคำบริกรรม โดยมีสติเป็นเครื่องควบคุมไม่ให้จิตเผลอไป โดยลำดับ จิตจะเป็นไปด้วยความสงบ จากสงบหลายครั้งหลายหนก็จะสร้าง คือสงบแต่ละครั้งเป็นการสร้างฐานให้จิตใจมีความแน่นหนามั่นคงมากขึ้น ๆ จนกระทั่งกลายเป็นจิตเป็นสมาธิมีความแน่นหนามั่นคง จากนั้นให้พิจารณา เมื่อจิตมีความสงบแน่นหนามั่นคงขึ้นไปแล้วเรียกว่าจิตอิมารมณ์ ไม่ว่าจะอิมารมณ์ทางรูป ทางเสียง ทางกลิ่น ทางรส เครื่องสัมผัสต่าง ๆ จิตจะอิมารมณ์ไม่คิดถึงสิ่งเหล่านี้ ความอยากได้อะไรมี อยากดีอยากเด่น อยากอะไรทั้งหมด จะระงับตัวลงมาอยู่ที่ความสงบของใจ ใจที่มีความสงบแล้วเรียกว่าจิตอิมารมณ์ที่เคยเป็นข้าศึกต่อตน พาใจพิจารณาพิจารณาในธาตุในชั้นนธ์ของเรา เพื่อจะเบิกปัญญาให้มีความรู้อันกว้างขวางลึกซึ้งขึ้นกว่าสมาธิเป็นขั้น ๆ ไป

เมื่อจิตพิจารณาทางด้านปัญญา ปัญญาจะเอาอะไรพิจารณา อุปัชฌาย์ท่านก็สอนแล้วว่า เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ ขน ผม เล็บ ฟัน หนัง ลึกเข้าไปก็ เนื้อ เอ็น กระดูก ตับ ไต ไส้ พุง เหล่านี้เป็นสิ่งที่จะทำให้จิตใจให้สงบเย็นได้ เราพิจารณานี้แล้วก็เป็นการศึกษา

ทาง เรียกว่าธรรมเป็นที่ทำงานหรือสิ่งเหล่านี้เป็นหินลับปัญญา เราถือสิ่งเหล่านี้เป็นการพิจารณา ในขณะที่พิจารณาทางด้านปัญญาถือสิ่งเหล่านี้เป็นหินลับปัญญา หน้าที่การทำงานอยู่กับกรรมฐาน ๕ นี้เป็นพื้นฐาน ต่อจากนั้นจะลูกกลมเข้าภายในสกลกายทุกชั้นทุกส่วน ที่เราผลอตัวจนลืมนิ้วตัวมาโดยลำดับ ในโลกนี้เป็นอย่างนั้นด้วยกัน เพราะกิเลสพาให้ลืมนิ้ว ลืมตัวผลอไปหมด ไม่ได้คิดว่าสิ่งเหล่านี้เป็นของไร้สาระ เป็นของอนิจจังเต็มตัว ทุกข์เต็มตัว อนัตตาเต็มตัว ไม่เคยคิดเคยนึก แต่เวลาปัญญาหยั่งทราบเข้าไปตั้งแต่ ขน ผม เล็บ ฟัน หนัง เนื้อ เอ็น กระดูกนี้ เป็นหินลับปัญญา สว่างกระจ่างแจ่มขึ้นไป

ความยึดมั่นถือมั่นมาตั้งกับตั้งกัลปก็ตามที่ใจมันยึดสิ่งเหล่านี้ เมื่อปัญญาเบิกกว้าง ออกไปเห็นตรงไหนรู้โทษของมัน ปล่อยวางเข้ามาๆ การพิจารณานี้เป็นพื้นฐานของปัญญา พิจารณาจนกระทั่งจิตใจเรามีความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า แล้วให้ถอยเข้ามาสู่สมาธิคือความ แน่นหนามั่นคง ให้สงบอยู่กับความเป็นสมาธินั้น ไม่ทำงานด้วยการคิดอ่าน ไตร่ตรองต่างๆ ให้มีความสงบเย็น ซึ่งเท่ากับเราสร้างกำลังหรือบำรุงกำลัง หรือพักผ่อน เอากำลังจิตใจ แล้วค่อยก้าวออกไปสู่ปัญญา เพื่องานอันสูงกวานี้เป็นลำดับไป เมื่อเข้าพัก จิตมีความสงบพอเป็นกำลังวังชาแล้ว ถอยออกมานั้นพิจารณาทางด้านปัญญา โดยถือสิ่งที่ กล่าวนี้เป็นรากฐานสำคัญเป็นพื้นฐานให้ใจพิจารณา แยกธาตุแยกชั้นธ้อออกไปเรื่อยๆ แล้ว ใจของเราจะรู้แจ้งเห็นชัดและรวดเร็วไปโดยลำดับ จิตใจก็ยิ่งมีความสว่างกระจ่างแจ่ม ปัญญาเบิกทางให้โดยลำดับลำดับ เมื่อถึงกาลเวลาแล้วก็ย้อนเข้ามาพักสมาธิ พอได้กำลัง แล้วถอยออกไปก็ก้าวเดินทางด้านปัญญา

นี่ละธรรมพาก้าวเดินตั้งแต่พุทโธ ธัมโม คำบริกรรมอยู่กับจิตใจที่ลุ่มลึกคลุกคลาน ไปก่อน จากนั้นพอเริ่มจะได้รากได้ฐานคือความสงบ ต่อไปก็เป็นสมาธิ จิตได้รากได้ฐาน แห่งความสงบเต็มตัว แล้วก็ก้าวเดินทางด้านปัญญาต่อกันไปโดยลำดับ นี่เรียกว่าธรรมพ จิตก้าวเดิน ผิดกับกิเลสพ จิตก้าวเดินลงหลุมลงบ่อ ตกหลุมตกบ่อ เป็นพินเป็นไฟเผาไหม้ เราตลอดไป แต่ธรรมพาก้าวเดินนั้น สร้างแต่ความเยือกความเย็น ความแปลกประหลาด อัจฉรย์ ความสว่างไสวขึ้นภายในใจของตนเรื่อยๆ เป็นอย่างนี้เรื่อยไป พอพิจารณาถึง ด้านปัญญาแล้วเอาให้ละเอียดล่อ ถืออาการเหล่านี้กรรมฐานเหล่านี้เป็นพื้นฐาน เป็นหิน ลลับปัญญา พิจารณาเหล่านี้ปัญญาจะมีความเฉลียวฉลาด รอบคอบไปโดยลำดับ จนกระทั่ง ถึงที่แล้ว รอบในร่างกายทั้งหลายเหล่านี้ แล้วจิตจะปล่อยวาง ไม่มีอะไรที่ยึดที่ถืออีกแล้ว สกลกายทั้งร่างนี้ปล่อยวางไว้ตามเป็นจริงของเขา

ยังเหลืออยู่ก็คือ เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ อันเป็นนามธรรม แล้วก็พิจารณา สิ่งเหล่านี้ไปเรื่อยๆ รูปก็ได้ผ่านมาเรียบร้อยแล้ว จิตใจอึดตัวแล้วไม่ไปพิจารณา ปล่อยวาง พิจารณาแต่เรื่องเวทนาซึ่งเกี่ยวกับร่างกาย แต่เป็นส่วนละเอียดกว่าร่างกาย เรียกว่า นามธรรม เวทนาจึงพิจารณาประสานกันเข้ากับใจ สัญญา สังขาร วิญญาณ เกิดขึ้นแล้วดับ เกิดขึ้นแล้วดับ ไม่ว่าจะสุขว่าทุกข์ ว่าดีว่าชั่ว สิ่งใดเกิดแล้วดับ สติพิจารณาทันกับเหตุการณ์ เหล่านี้ พิจารณาส่วนไหนก็วิ่งเข้าไปหาใจซึ่งเป็นรวงรังแห่งภพแห่งชาติ ได้แก่วิชชาอยู่ใน นั้น

พิจารณาออกย้อนเข้ามาในนามธรรมทั้งหลายเหล่านี้ จิตจะเป็นความเฉลียวฉลาด เรื่องความพากความเพียรของจิตนี้จะหมุนตัวเป็นธรรมจักรไปเลย จะไม่มีคำว่าพากว่า เพียร ไม่มีคำว่าถูไถ จะมีตั้งแต่ความดูดดื่มแห่งความพากเพียร เพื่อความหลุดพ้นโดย ถ้ายืดเยื้อ จิตใจจึงทำงานทั้งกลางวันกลางคืน ยืน เดิน นั่ง นอน หมุนตัวเพื่อฆ่ากิเลสด้วย กำลังของสติปัญญาที่เกรียงไกรแล้วเป็นอัตโนมัติแห่งการฆ่ากิเลสเสมอไป นี่พูดย่อๆ ให้ นักปฏิบัติทั้งหลายได้พินิจพิจารณา ให้เชื่อมโยงเข้าไปถึงมหาสติมหาปัญญาซึ่งอยู่ในที่ เดียวกัน เมื่อถึงขั้นมหาสติมหาปัญญานี้แล้ว กิเลสจะทนไม่ได้ขาดสะบั้นลงไป ตั้งแต่ก่อนก็ ค่อยขาดสะบั้นลงไปเป็นลำดับลำดับแล้ว พอมาถึงขั้นมหาสติมหาปัญญา นี้เรียกว่ากิเลสที่ เป็นส่วนหยาบที่สุด จะสังหารกันด้วยมหาสติ มหาปัญญา

สถานที่สังหารกิเลสก็ย้อนเข้ามาสู่ใจของตัวเองนี่แหละ กิเลส คือ อวิชชาปุจฺจยา กลมกลืนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับใจ เพราะฉะนั้นมีบางท่านมาพูดถึงเรื่องว่าจิตเป็น อนัตตา เราจึงยอมรับในจิตขั้นนี้ เพราะอวิชชาครอบหัวใจอยู่จะเป็นความเที่ยงตรงได้ อย่างไร เรียกว่าเป็นอนัตตา เพื่อจะให้เห็นโทษแห่งสิ่งที่ปิดบังของใจหุ้มห่ออยู่นั้นให้ กระจายออกไป จิตเมื่อได้พิจารณานามธรรมประสับประสานกัน เข้าออกอยู่ตลอดเวลา จะเป็นจิตที่หมุนตัวไปเองตลอดเวลา จนกระทั่งเข้าถึงต้นตอของมันคือ อวิชชาปุจฺจยา ซึ่งหุ้ม ห่ออยู่ในจิตจนทำจิตให้เป็นอนัตตาไปได้ แล้วพิจารณาจุดนี้ เมื่อจิตเข้าถึงอันนี้เรื่องกิเลส กับใจจะขาดสะบั้นกันลงไป

เมื่อกิเลสขาดสะบั้นลงไปแล้ว โลกของกิเลสตัดเท่ากับโลกพระนิพพานจะเป็นคนละ ฝั่งละแดน เราให้ชื่อว่าโลกนิพพานเฉยๆ เพื่อเป็นคู่เคียงกันกับโลกแห่งวัฏจักร พอโลกวัฏ จักรขาดสะบั้นลงไปแล้ว เราก็จะเห็นว่าโลกนิพพานคืออย่างนี้ ไม่เป็นโลก ให้ชื่อว่าโลก เฉยๆ ขาดสะบั้นจากกันลงไปแล้ว ความแปลกประหลาดอัศจรรย์ในสามแดนโลกธาตุนั้นจะ ไม่มีสิ่งใดเสมอเหมือนเลย เพราะเป็นธรรมชาติที่พ้นจากสมมุติโดยประการทั้งปวงแล้ว

ความสุขความทุกข์ที่โลกได้รับ ทุกสิ่งทุกอย่างที่ใจของเราได้สัมผัสสัมผัสอะไร ว่าเป็นรส เป็นชาติ ว่าเป็นของดีของดีมา เหล่านี้จะไม่มีความหมายในธรรม คือความบริสุทธิ์ของใจ นั้นเลย เรียกว่าเป็นคนละฝั่งละฝาแล้ว

โลกแห่งความหม่นเวียนนี้กับโลกแห่งพระนิพพาน ถ้าว่าโลกแห่งความหม่นเวียนนี้เป็นกฎอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา โลกแห่งพระนิพพานนั้นเป็นกฎของธรรมชาติเอง ไม่มีคำว่าแปรว่าปรวน ไม่มี อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เข้าไปเกี่ยวข้อง คำว่าโลกนี้ตั้งขึ้นเฉยๆ หลักธรรมชาตินั้นท่านให้ชื่อที่เหมาะสมกันที่สุดก็คือความบริสุทธิ์ของใจ และธรรมชาตินี้ที่พระอรหันต์ท่านครองอยู่ เวลาท่านมีชีวิตอยู่ท่านครองธรรมธาตุ ครองใจที่บริสุทธิ์ พอธาตุชั้นนี้ซึ่งเป็นเรื่องสมมุติขาดสะบั้นลงไปแล้ว ธรรมธาตุก็เป็นธรรมธาตุล้วนๆ ไม่ต้องมีรับผิดชอบกับธาตุกับชั้นนี้ซึ่งเป็นส่วนสมมุตินี้เลย นั่นท่านเรียกว่านิพพาน

นิพพานคือความดับ บรรดาสมมุติทั้งหมดนี้ไม่มีอะไรไปแฝงในนิพพาน คือธรรมธาตุนั้นเลย ท่านจึงเรียกว่านิพพานคือความพอ นิพพานคือความดับสนิทแห่งสมมุติที่เคยก่อกวนทั้งปวง ไม่มีสิ่งใดเหลือในจิตของท่านผู้ทรงธรรมธาตุนั้นเลย นี่ละพระพุทธเจ้า พระอรหันต์ท่านครองธรรมธาตุภายในพระทัย ครองธรรมธาตุภายในจิตใจของพระสาวก เป็นความพอทุกสิ่งทุกอย่าง อยู่นอกสมมุติไปหมดโดยประการทั้งปวง พุดได้อยู่เพียงว่าเป็นธรรมธาตุ ท่านมีความเมตตาสงสารสัตว์โลกอย่างพวกเราๆ ท่านๆ จึงมาแนะนำสั่งสอนทางความดีความดีที่ก้าวเดินมา ดังที่ได้แสดงนี้แล้วค่อยก้าวเดินมา ธรรมก้าวเดิน ก้าวเดินมาเป็นลำดับลำดับ จนกระทั่งถึงที่สุดวิมุตติพระนิพพาน เรียกว่าสุดหนทางที่ก้าวเดินแล้ว จิตใจถึงที่แล้วแห่งความเกษมเรียกว่าธรรมธาตุ

ท่านจึงได้นำวิธีการนี้เข้ามาสอนพวกเรา เช่นอย่างการให้ทาน ก็เรียกว่าธรรมพาก้าวเดิน การรักษาศีลก็เรียกว่าธรรมพารอก้าวเดิน การภาวนานี้ก็เรียกว่าธรรมพารอก้าวเดิน บทสุดท้ายคือการภาวนานี้เป็นบทสำคัญมาก เป็นแก่นเป็นรากแก้วของศาสนาอยู่ที่ภาวนา การให้ทานรักษาศีลนั้นเป็นกิ่งเป็นก้านของต้นไม้ต้นนั้น ไม้ต้นนั้นก็แตกจิตตภาวนานี้แล้ว ท่านจึงสอนไว้ เรามีความสามารถในทางไหนให้พากันทำ อย่าอยู่ว่างเปล่าจะเป็นเรื่องอยู่กับกิเลส จะมีแต่ไฟแต่ไฟ หาวรรคหาตอนที่บรรเทาทุกข์ไม่ได้ ถ้าคนไม่มีทาน มีศีล มีภาวนาติดตัวแล้ว ไปที่ไหนก็หมดคุณค่าในเรื่องความสุขความเจริญ แต่ผู้มีทาน มีศีล มีภาวนาประจำใจแล้ว เป็นผู้มั่งคั่งค่าอยู่ในจิตใจของผู้คน แม้จะเป็นคนทุกข์คนจนก็มีคุณค่าอยู่ในใจ ถึงขนาดเป็นเศรษฐีภุมพิน แต่เป็นผู้รักใคร่ใกล้ชิดกับศีลกับทานการ

ภาวนา ก็เรียกว่าเป็นผู้ทรงคุณค่าแน่นอนหนามันคงขึ้นไปเป็นลำดับ เพราะฉะนั้นเราจึงควรที่จะสร้างคุณค่าไว้กับตัวของเรา

อย่าไปแบบไม่มีที่พึ่งที่ยึดที่เกาะ ไปแบบโลเล ไปแบบสงสัย ให้ไปแบบความมั่นใจ เหมือนกับเราไปบ้านนั้น ๆ เรารู้หมดเส้นทางเรียบร้อยแล้วเราก็ไปแบบหายห่วง จนถึงบ้านนั้นตามความมุ่งหมาย นี่จิตใจของเราเมื่อได้สร้างคุณงามความดีเข้าไปมาก ๆ ใจจะมีหลักยึดของใจ เป็นที่อบอุ่นเป็นที่แน่ใจต่อการก้าวเดินในภพนั้นภพนี้ เราจะไปเกิดในภพใดก็ตาม บุญกุศลมีกับใจแล้ว ใจจะไม่พาคน ๆ นั้นไปเกิดในสถานที่ไม่พึงหวังเลย จะเกิดให้เหมาะสมกับบุญกุศลของตนที่สร้างเอาไว้ด้วยกันทั้งนั้น จึงขอให้บรรดาพี่น้องชาวพุทธเรา มีความสนิทใกล้ชิดกับบรรดากับธรรม กับการทำบุญให้ทาน รักษาศีลภาวนาตลอดไป จนกระทั่งสิ้นชีพายชนม์ จะเป็นอันว่าเราสั่งสมคุณงามความดีเต็มเม็ดเต็มหน่วยในหัวใจของเรา

แม้มีชีวิตอยู่ท่านผู้ที่ได้บำเพ็ญทานมามาก รักษาศีลมามาก เจริญเมตตาภาวนามาประจำใจนี้ มีความสดชื่นภายในจิตใจ จะพูดว่าทำทายเป็นความตายก็ได้ แม้จะตายก็ตามแต่พญามัจจุราชจะได้แต่ร่างของเรานี้เท่านั้น แต่จิตใจที่เราครองความสุขเพราะอำนาจแห่งธรรมคุ้มครองรักษานี้ พญามัจจุราชจะตามไม่ทันเลย ท่านบอกว่า “ธมฺโม หเว รกฺขติ ธมฺมจารี” พระธรรมย่อมรักษาผู้ปฏิบัติธรรมไม่ให้ตกไปในที่ชั่ว นั้น ขึ้นชื่อว่าธรรมแล้วจะไม่พาสัตว์โลกไปตกในที่ชั่วที่ไม่พึงปรารถนา จึงขอให้พากันตั้งอกตั้งใจ เรามีคุณค่าอยู่กับหัวใจ หัวใจดวงนี้ถ้าให้กิเลสเอาไปถลุงแล้วไม่มีคุณค่าอะไรเลย สักแต่ว่าเป็นมนุษย์ ถ้าใจมีศีลมีธรรม เป็นใจที่มีคุณค่า ตลอดถึงความตายก็กล้าหาญชาญชัยไม่สะทกสะท้าน เพราะบุญกุศลเป็นเครื่องประกันตัวอยู่แล้วภายในใจของเรา ให้พากันอบรมรักษาให้ดี

เวลานี้ท่านว่าศาสนาเสื่อม มันมาเสื่อมอยู่กับประเทศไทยที่เป็นชาวพุทธเรานะเวลานี้ ไม่ได้เสื่อมที่ไหน ที่เขาไม่มีจะเอาอะไรมาเสื่อม ที่มีนั้นแหละ เรามีศาสนาพุทธเป็นเครื่องปกครองเรา เรายึดเราถือท่านอยู่ในหัวใจของเรา เรียกว่าเราถือศาสนาพุทธ แต่อย่าให้ถือสักแต่คำพูดว่าถือศาสนาพุทธเท่านั้น ให้ถือด้วยจิตใจมีความรักความชอบ มีความเชื่อความเลื่อมใสในพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์จริง ๆ แล้วปฏิบัติบำเพ็ญตามหน้าที่ของชาวพุทธ คือการให้ทาน อย่าตระหนี่ถี่เหนียว อย่าเห็นแก่ได้ เห็นแก่เอาอย่างเดียว สละให้ทานเพื่อมีคุณค่ามหาศาลเข้าสู่ใจของตนไม่ได้ เพราะความตระหนี่ถี่เหนียวจุดลากเอาไปถลุงเรานั้นแหละ หมดไม่มีเหลือ ๆ ให้แย่งกันมา สมบัติเงินทองมีมากมีน้อยให้เจียดไว้ตามเหตุตามผลที่ควร เราจะเก็บรักษาเอาไว้เพื่ออะไรบ้าง

คนเรามีความจำเป็นก็คือการเจ็บไข้ได้ป่วย ปวดหัวตัวร้อน นี่เป็นความจำเป็นอันดับหนึ่ง ต่อจากนั้นก็มีกิจการอะไรที่ต้องใช้ทรัพย์สมบัติเหล่านี้ เราก็แบ่งสัณปันส่วน เช่น มีลูกมีเต้าก็คน ก็ต้องอาศัยพ่อแม่เป็นชีวิตจิตใจ เราก็แบ่งสัณปันส่วนไว้สำหรับลูกเต้าศึกษาเล่าเรียน นอกจากเลี้ยงเขามาแล้วยังต้องให้เครื่องบำรุงเขาต่อไป เพราะไม่ต้องการลูกให้เป็นคนโง่ ให้เป็นคนฉลาด ทำมาหาเลี้ยงชีพก็คล่องตัว อะไรที่ทันโลกเขา เราก็ต้องเจียดเอาไว้สำหรับลูกของเรา ต่อไปอะไรที่จำเป็น เราก็เจียดเอาไว้ๆ อย่าเป็นแบบว่าได้มาเท่าไรก็ให้กิเลสเอาไปถูกลูกละเอียดๆ เลยลีมเนื้อลีมตัวจากการมีสมบัติ ลีมตัวจนกระทั่งสร้างความชั่วได้คนเรา นึกว่าเจ้าของจะไม่ตายง่าย ๆ

คิดไปอีกจนเชื่อมั่นลงในใจก็มี ว่าบาปไม่มี บุญไม่มี นรกสวรรค์ไม่มีอย่างนี้ นี่ละเทวทัตในหัวใจสัตว์โลกมันเข้าทำลายปิดกั้นทางดีไว้หมด เปิดช่องทางชั่วให้ทำ สัตว์โลกจึงมักจะทำตั้งแต่ความชั่วช้าลามกมากกว่าความดี ด้วยเหตุนี้ผู้ไปสถานที่ดีจึงมีน้อย ผู้ไปลงที่ชั่วนั้นมีมากมายกายกอง เช่น นรกหลุมไหนแน่น อัดแน่น ๆ เหมือนอยู่เรือนจำนี่ละ ก้าวไปเรือนจำมีตั้งแต่นักโทษๆ เต็มเรือนจำ ประหนึ่งว่าเรือนจำนี้ไม่มีคนออกจากคุกออกจากตารางเลย มีแต่มาติดเพิ่มเข้าๆ ความจริงคนพ้นโทษในเรือนจำก็ออกมาได้ แต่คนที่ทำความไม่ดีก็ต้องไปติดคุกติดตาราง อันนี้นรกก็เช่นเดียวกัน สัตว์ที่จมอยู่ในนรกนั้นก็คือคนทำความชั่ว พอจะสิ้นบุญสิ้นกรรมคนนั้นก็ถอนขึ้นมา ถอนตัวขึ้นมา ด้วยอำนาจแห่งกรรมที่หนุนออกมาๆ คนใหม่ก็สร้างกรรมเก่าเพิ่มเข้าไป แล้วก็ไปตกนรกอีกๆ

นรกนั้นจึงแน่นอยู่ด้วยสัตว์นรกทั้งหลายไม่เคยเบาบาง เพราะมีชั้นมีลงมีเข้ามีออกอย่างเขาติดคุกติดตารางนั้นแหละ แล้วนรกไม่ใช่หลุมเดียว หลุมหลุม ท่านแสดงไว้ในมหาวิบากมีถึง ๒๕ หลุม ใน ๒๕ หลุมยังแตกแยกออกเป็นหลายหลุมๆ นี่คือพระพุทธรเจ้าทุกๆ พระองค์ท่านสอนแบบเดียวกันหมดด้วยความโลกวิทู คือรู้แจ้งโลกสว่างไสวไม่มีอะไรปิดบังให้ลึกลับพอจะสั่งสอนสัตว์โลกให้ผิดพลาดไปเลย สอนด้วยความรู้แจ้งแทงทะลุ นรกก็ทรงรู้ทรงเห็นประจักษ์ ไม่ว่าจะหลุมไหนๆ ทรงรู้ทรงเห็นแล้วที่เป็นภัยต่อสัตว์ แล้วนี่สวรรค์ก็บอกตั้งแต่ต้น จาตุมาๆ ขึ้นไปจนถึงสวรรค์ ๖ ชั้น และพรหมโลก ๑๖ ชั้น นี่คือสถานที่ดีที่เป็นมงคลแก่ผู้สร้างบุญสร้างกุศล

เวลาตายแล้ว ผู้ที่ชั่ว ความชั่วของตัวเองหนุนตัวลงไปบังคับลงไปนรกหลุมนั้นๆ ตามกำลังแห่งกรรมมากน้อยของตนทันที ผู้ที่สร้างความดีตายแล้วก็เหมือนกัน หนุนขึ้นทางดีขึ้นตลอด ตามอำนาจแห่งกรรมดีของตนมีมากน้อย ควรแก่สวรรค์ชั้นไหนก็ไปเกิดสวรรค์ชั้นนั้นๆ ไม่ขัดไม่แย้งกัน เพราะไปเกิดตามบุญของตนเองมีมากมีน้อย ผู้มากกว่า

นั้นก็ขึ้นชั้นสูง แล้วก็พรหมโลก ๑๖ ชั้น ล้วนแล้วตั้งแต่สำหรับคนดีที่บำเพ็ญมา นิพพานหนึ่งชั้นนั้นกว้างขวางมากเลยทีเดียว จึงไม่กล้าที่จะพูดว่า นิพพานหนึ่งชั้นได้ นิพพานคือความว่างเปล่าไปหมดทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่มีอะไรที่จะว่างยิ่งกว่าจิตใจที่สิ้นกิเลสแล้ว ว่างเปล่าไปหมด ว่านิพพานก็คือธรรมชาติที่ว่างเปล่าอันนั้นแลครองตัวอยู่

บรรดาพระพุทธเจ้าหรือพระสาวกทั้งหลายที่ท่านตรัสรู้ธรรมถึงขั้นจิตใจ นิพพานปรมม์ สุธมฺม คือนิพพานเป็นสุญอย่างยิ่ง สุญคือเรื่องสมมุติทั้งหมด ไม่มีอะไรเข้าไปเกี่ยวข้องเลย สุญหมดโดยสิ้นเชิง นิพพาน ปรมม์ สุขิ พระนิพพานจึงมีความสุขอันยอดเยี่ยมเพราะปราศจากโลกามิสของวิญญูะทั้งหลายโดยสิ้นเชิง นี่ละท่านผู้สิ้นแล้วท่านเป็นอย่างนี้ และท่านสิ้นแล้วยังอุทิศสำหรับเมตตาสาสนสัตว์โลก ทางซั๊กก็บอก ทางดีจะทำอย่างไรก็คือสร้างคุณงามความดี จะไปทางดีโดยลำดับลำดับ ถ้าสร้างความสุขแล้วก็จะลงทางซั๊กโดยลำดับลำดับ แล้วให้ถามจิตของพวกเรานั้นคัดค้านมันอวดดีอวดดีทำทนายพระพุทธเจ้าใหม่เวลานี้

พระพุทธเจ้าที่มาตรัสสอนโลกนี้ เช่น บาบบุญ นรกสวรรค์ พระพุทธเจ้าทุกๆ พระองค์ทรงรู้งเห็นแจ่มแจ้งพระทัยหมด แล้วนำมาสอนโลกเป็นแบบเดียวกัน ไม่มีพระพุทธเจ้าพระองค์ใดจะขัดจะแย้งกันว่าธรรมนี้สอนโลกผิดไปไม่มี ตรงแนวเป็นแบบเดียวกัน จึงเป็นศาสนาโคโลกคู่สงสารด้วยกัน นี่ละท่านสอนไว้แล้วจิตใจเราเป็นอย่างไรให้มาถามตัวเองเพื่อความดีสิริมงคลจะได้เกิดขึ้นแก่ตัวของเราเอง ส่วนมากมันมักจะต่อสู้ปล้างพระพุทธเจ้าผู้ทรงฉลาดเลิศโลกเลิศสงสารด้วยความโง่ของตน ว่าดีกว่าพระพุทธเจ้า เช่นท่านว่าบาบมี มันก็บอกว่าไม่มีในจิตใจเสีย แล้วก็หาญทำบาบเข้าไป ว่าบุญมีมันก็บอกว่าบุญไม่มี จะทำหาอะไร ก็ยิ่งส่งเสริมให้ทำความชั่วมากขึ้นๆ นรกไม่มี ก็ยิ่งไม่มีคำว่ากลัว

และย่ำสุดท้ายก็ว่าตายแล้วสุญ ตายแล้วสุญแล้วหมดคนเรา แม้มีชีวิตอยู่ มันสุญหมดแล้วข้างหน้าที่จะมาตอบแทนเราทั้งดีทั้งชั่วไม่มี พอตายแล้วก็สุญ ไม่มีอะไรที่จะได้รับเสวย ผู้นี้แลเป็นผู้ที่จะตั้งหน้าตั้งตาสร้างบาปสร้างกรรมแบบไม่มีลดละท้อถอย จนกระทั่งตายลงไปแล้วมันไปจมในนรก เป็นยังงี้ที่นี้ ไม่เชื่อคำสอนของพระพุทธเจ้า เชื่อความรู้ที่โง่เขลามืดมืดที่สุดของเราไปอวดพระพุทธเจ้า เวลาตายลงไปแล้วนรกมีไหม ไปจมอยู่ในนรกที่พระพุทธเจ้าบอกว่ามี เราปฏิเสธว่านรกไม่มี ผู้ปฏิเสธด้วยความมืดบอดของตน ไปอวดพระพุทธเจ้าว่านรกไม่มีนั่นแลเป็นผู้ไปตกนรก แล้วผู้ที่ว่าสุญนั้น ถ้าว่าสุญแล้วมันไปตกนรกได้ยังงี้ ไปสวรรค์นิพพานได้อย่างไร

ประการหนึ่งย่นเข้ามาใกล้ๆ ถ้าว่าตายแล้วสูญ ทั้งสัตว์ทั้งบุคคลเต็มโลกธาตุนี้ตายแล้วสูญจริง ๆ ดังที่กิเลสอูตรี อวดรู้รอดฉลาดของตนออกมานั้น เป็นยังไงในโลกเรานี่ เอาเพียงโลกนี้เท่านั้นมนุษย์มีไหม ถ้าตายแล้วสูญ มนุษย์มีมาหาอะไร มันเอาอะไรมาเกิดถึงได้มีมนุษย์ เอาอะไรมาเกิดถึงได้มาเป็นสัตว์ทุกประเภท มีอยู่ทั่วไปเต็มโลกสงสาร ถ้าว่าสูญ สิ่งเหล่านี้ต้องสูญหมดไม่มีอะไรเหลือ เพราะใจพาไป ใจพาสู่ญ เมื่อใจพาสู่ญแล้วก็ไม่มีอะไรจะก่อกำเนิดเกิดขึ้นเป็นสัตว์เป็นบุคคลอีก แต่แล้วเกลื่อนอยู่นี้เป็นอย่างไรบ้างขอให้เราพิจารณาทุก ๆ ท่านนะ

เวลานี้เรากำลังมีดบอดขอให้เชื่อฟังท่านผู้มีตาดี คนตาบอดต้องอาศัยคนตาดีเป็นผู้ชักผู้จูงแนวทางไปแล้วก็แล้วคลาดปลอดภัย คนไหนตาบอดจะอวดเก่งอวดดีกว่าคนตาดีคนนั้นจนตลอด ก้าวเดินไปไหนไม่ได้สามก้าวแหละ ชนนั้นชนนี้ก็โทษของคนตาบอดที่อวดตนว่าดีกว่าคนตาดีนั้นแล เป็นผู้ได้รับผลคือโทษทั้งหลายมาโดนคนนั้น คนตาดีไม่โดน พระพุทธเจ้าไม่โดน พระสาวกไม่โดน สอนสัตว์โลกทั้งหลายให้หลีกเลี่ยงในสิ่งที่จะเป็นภัยต่อตนเอง แล้วสอนในสิ่งที่จะเป็นคุณแก่ตนเองนี้เรียกว่าองค์ฉลาด จอมปราชญ์ทั้งหลายไม่มีใครเกินพระพุทธเจ้า

นี้เราก็ได้พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ มาครองหัวใจเรา จึงขอให้พากันมีความอุตสาหะพยายาม การให้ทาน อย่ามีความตระหนี่ถี่เหนียว เห็นแก่ได้แก่เอา การเสียสละเป็นมงคลแก่เราและเป็นความสุขแก่ผู้ได้รับไปไม่ใช่เป็นของเสียหาย ทานไปมากไปน้อยด้วยความยินดี แล้วผู้รับไปมากน้อยเท่าไรมีความยิ้มแย้มแจ่มใส ตายก็ไม่ลืมนบุญลืมนคุณซึ่งกันและกัน เพราะความเสียสละของเรา ไม่มีอะไรเสียหาย นี่ละการรักษาศีล รักษาธรรม ก็ให้พากันรักษา รักษาเพื่อเรานะไม่ได้รักษาเพื่อพระพุทธเจ้า รักษาเพื่อเราซึ่งกำลังโง่เขลาเบาปัญญาอยู่เวลานี้ ให้อุตสาหะพยายาม สิ่งใดไม่ดีให้พิจารณาเสียตั้งแต่บัดนี้

การทำบุญให้ทานไม่มีความเสียหายอันใดเลย เพราะฉะนั้นจึงเป็นพื้นฐานแห่งพระพุทธเจ้าทุก ๆ พระองค์ว่า ทานบารมี ๆ การให้ทานเป็นพื้นฐานของพระพุทธเจ้าซึ่งมีความกว้างขวางมากมาย คือไม่มีลดละเรื่องการให้ทาน เป็นเลิศทุกพระองค์บรรดาพระพุทธเจ้าเวลาตรัสรู้แล้ว ทานเป็นพื้นฐานแห่งความเป็นพระพุทธเจ้า ท่านจึงนำมาสอนโลก การให้ทานนี้แม้จะยังไม่เป็นพระพุทธเจ้า การบำเพ็ญให้ทานการกุศลย่อมเป็นที่เยินใจของตนเองและผู้ได้รับทานจากเราเสมอไป เป็นความดีไปตลอดจากการให้ทาน ให้พากันพิจารณา เห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน

ไปที่ไหนโลกนี้ไม่ใช่โลกสมบุรณ์พูนผลย่อมจะเจอ มนุษย์เราอยู่ร่วมกันย่อมมีความสุขความทุกข์ มีขาดเกินสมบุรณ์บ้างเป็นธรรมดา เมื่อเห็นความจำเป็นของท่านผู้หนึ่งผู้ใด แม้ที่สุดสัตว์ควรจะช่วยเหลือมันแบบใดก็ให้ช่วยเหลือ คนที่มีความทุกข์ความจนควรจะสงเคราะห์อนุเคราะห์กันแบบใด อย่าทำใจจิตใจจาง มีหน้าซื่ออย่าไปดูถูกเหยียดหยามเขาที่เป็นคนต่ำ เราจะกลายเป็นคนต่ำลงมาโดยไม่รู้ตัว ให้มีความเมตตาสงสาร สงเคราะห์ซึ่งกันและกัน มนุษย์เรานี้อยู่ด้วยกันได้เพราะการให้ทานการสงเคราะห์กันนะ ถ้าอย่างคนอยู่ด้วยกันนี้ด้วยใจจิตใจดำ หัวใจดำ ใจจิตใจดำเห็นแก่ตัว โลกนี้แตกอยู่กันไม่ได้ อยู่ได้เพราะอำนาจแห่งการเสียสละ

พ่อแม่กับลูกเลี้ยงดูกันมาไม่เสียสละจะเรียกอะไร สัตว์เลี้ยงของเราเต็มบ้านเต็มเรือนของเรามีก็ตัว นี้ก็เพราะการได้กินจากเราอาศัยจากเรา เพื่อนฝูงอยู่ด้วยกันก็ต้องอาศัยกัน เพราะคนนั้นมีคนนี้ขาดต้องได้อาศัยซึ่งกันและกันทั่วโลกดินแดน ธรรมข้อนี้พระพุทธเจ้าจึงสอนว่าอย่าปิดเรื่องทาน ให้เปิดทางให้กัน สงเคราะห์ซึ่งกันและกัน แล้วโลกนี้ไม่ต้องถามหาชื่อทานกันแหละ โคตรแซ่ถามหาอะไร ความดียื่นให้กันรับกันได้ทันที เหมือนเรยีนสิ่งของให้ผู้ใดก็ตาม เขาจะรับด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใสทันที นี่ละโลกอยู่ด้วยกันได้ด้วยความมีเมตตาสงเคราะห์สงหา มีแก่ใจ ไม่ใช่เป็นคนใจตึบตันอันตู้ มีแต่จะเอาทำเดี่ยว ถ้าเสียไม่ยอม คนๆ นี้อยู่กับใครไม่ได้ ต้องเป็นคนที่มิจิตใจอันกว้างขวาง อยู่ด้วยกันได้ผาสุกร่มเย็น

วันนี้ได้แสดงธรรมให้ท่านทั้งหลายได้ฟังตามโอกาสอำนวย การสอนธรรมะชั้นสูงก็สอนย่อๆ นะไม่ได้พิสดารกว้างขวางอะไร สอนย่อๆ ตั้งแต่ภาวนา ก้าวเดินๆ เรื่อย ธรรมก้าวเดิน ก้าวเดินไปตลอดถึงวิมุตติหลุดพ้น นี่คือธรรมก้าวเดิน ถ้ากิเลสพาก้าวเดินลงนรกอเวจี กลับขึ้นมาแล้วพาก้าวเดินอีก ตกนรกอเวจีก็ครั้งที่เห็นเจ้าของจำไม่ได้ กิเลสปิดไว้หมด แล้วพาสร้างกรรมอีกตกอีก ให้พากันระมัดระวัง ให้เชื่อพระพุทธเจ้า ศาสนาพุทธของเราถ้ามีประจำอยู่ประเทศไทยด้วยภาคปฏิบัติด้วยแล้วจะมีความสงบร่มเย็น ส่วนมากมีแต่กิริยาที่เห็นเป็นชั้ๆ ก็คือการให้ทานนี้มีอยู่ทั่วไป การรักษาศีลมีน้อยมาก เรื่องการภาวนายังไม่สนใจ แม้แต่พระบวชเข้ามายังไม่สนใจภาวนา

พระที่บวชมาพระองค์สอนเพื่อมรรคเพื่อผลกันทั้งนั้นแหละ สอนให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในป่าในเขาลำเนาไพร เพื่อปราศจากสิ่งก่อกวนทั้งหลายจะภาวนาไม่สะดวก จึงไล่เข้าไปสู่นาในเขาตามถ้ำเงื้อมผา ป่าช้าป่ารกชัฏ เจริญเมตตาภาวนาได้สะดวกสบาย แล้วก็สอนว่าเธอทั้งหลายจงทำความอุตสาหที่อยู่สถานที่เช่นนั้น บำเพ็ญอยู่ในสถานที่เช่นนั้น

ตลอดชีวิตเกิด นั่นท่านสอนพระ แล้วการบำเพ็ญจะเป็นความสะอาดสบาย เรื่องศีลก็มีแล้ว
สมาธิจะเริ่มมีขึ้นจากการภาวนา ปัญญาจะเริ่มขึ้นจากภาวนา จนกระทั่งวิมุตติหลุดพ้น
เกิดขึ้นจากการภาวนาทั้งนั้น บวชมาแล้วก็ขอให้ตั้งอกตั้งใจเพื่อมรรคเพื่อผล

เดี๋ยวนี้ศาสนาถูกกิเลสตัดหาความโลภโลเลความตบอดนี้ มันเหยียบย่ำศาสนา
เหยียบหัวพระพุทธเจ้า บวชเข้ามาแทนที่จะสละเรื่องโลกามิสของโลก เพราะธรรมเป็นสิ่งที่
เลิศเลอไม่มีอะไรเสมอเหมือนแล้ว บวชเข้ามาแล้วเสาะแสวงหาธรรมด้วยการบำเพ็ญ
ตัวเอง รักษาให้ศีลไม่บกพร่องในตัวเอง แล้วเจริญเมตตาภาวนา จะเป็นผู้ทรงมรรค ทรง
ผล สมที่พระพุทธเจ้าประทานธรรมะไว้เพื่อมรรคเพื่อผลโดยตรง นี่บวชเข้ามาแล้ว
เหลาะแหละโลเล เรื่องอรรถเรื่องธรรมไม่สนใจ กลายเป็นเรื่องหันหลังให้ธรรมแล้วหัน
หน้าให้กิเลส ความโลภก็มาก ความโกรธก็มาก ราคะตัณหาก็กว้าง พอกพูนกันหมด ตีนยศ
ตีนลาภ เป็นบ้ำกันทั้งหมดพวกพระของเรา

นอกจากนั้นก็ก่อกวนกัน ศาสนาที่เป็นธรรมชาติที่สงบร่มเย็นก็พรวดขึ้นมา
จอมปลอมในหัวใจนี้แหละ ก่อกวนให้ศาสนาต้องขุ่นมัวไปด้วย ผู้ปฏิบัติปฏิบัติชอบได้รับความ
ความกระทบกระเทือนเดือดร้อนไปเพราะพวกก่อกวนที่หาความดีติดตัวไม่ได้ หาแต่ฟืน
แต่ไฟ แต่ส้วมแต่ถ่านมาโปะพระผู้ปฏิบัติ ผู้ปฏิบัติก็เกิดความไม่สะอาดสบาย เวลานี้
มากขึ้นโดยลำดับนะไม่ได้ตำหนิผู้หนึ่งผู้ใด ดูเอาเหตุการณ์ในสายหูสายตาเรานี้ได้ทุกคน
อย่างนี้จะเรียกศาสนาเจริญได้อย่างไร ก็เรียกว่ากิเลสตัณหามันเจริญ เรื่องส้วมเรื่องถ่าน
ของต่ำๆ ทรามๆ เอามาเทิดทูนในหัวใจของพระที่บวช นี้เรียกว่ามีแต่ส้วมแต่ถ่านมันเจริญ
ได้อย่างไร ผู้เจริญต้องเป็นผู้ทรงอรรถทรงธรรมจนถึงวิมุตติหลุดพ้น ให้พากันพินิจ
พิจารณา อย่าปฏิบัติตัวให้เป็นส้วมเป็นถ่านที่น่าเกลียด โลกไม่ยอมรับเลยให้ปฏิบัติอรรถ
ธรรมสมที่บวชมาแล้วเพื่อมรรคเพื่อผลเพื่อนิพพาน ไม่ได้ถึงนั้นก็ขอให้อยู่ในขั้นของมรรค
ของผลก็ยังดี

วันนี้การแสดงธรรมก็เห็นว่าสมควรแก่เวลาแก่ธาตุแก่ขันธ ท่านทั้งหลายได้ฟัง
อรรถฟังธรรมจากหลวงตาที่แสดงแล้ววันนี้ ซึ่งคิดแล้วว่าเป็นมงคลที่เราทั้งหลายได้มาพบ
กันวันนี้ มงคลอันดับแรกคือการให้ทาน ฟัน้องทั้งหลายมาทำบุญให้ทานเพื่อชาติไทยของ
เรา แล้วต่างได้มาฟังอรรถฟังธรรมนำธรรมนี้ไปประพฤติปฏิบัติให้มีในกาย วาจา ใจ ของ
ตนด้วยศีลด้วยธรรม แล้วเราจะมีบุญเรื่องต่อไปๆ สมกับเรานับถือพุทธศาสนา
กิริยาของศาสนาขอให้มิติตตัวชาวไทยเราบ้าง ส่วนมากมักจะมีตั้งแต่กิเลสตัณหาเต็มตัว

ของเราทุกคน เอาะการแสดงธรรมก็เห็นว่าเหมาะสมกับธาตุกับชั้นรักับกาลเวลา ขอความ
สวัสดีจงมีแก่พี่น้องทั้งหลายมีท่านเจ้าภาพเป็นต้นโดยทั่วกันเทอญ

ชมถ่ายทอดสดพระธรรมเทศนาของหลวงตาตามกำหนดการ ได้ที่

www.Luangta.com หรือ www.Luangta.or.th